

Elfolynak-e a milliók?

Az állam nagy-nagy jóindulattal dotálja a mezőgazdaságot, kezdve az alkatrészekről, az új gépek gyártásáig, javításáig, sőt eladásiig, ugyanakkor dotálja a termelőszövetkezeteket is. Végeredményben tehát meg kell gondolnunk, mennyi segítséget is érdemelnek ott, ahol 5—8—10 millió beruházásokkal kacérkodnak, épületeket, technikai eszközöket, berendezéseket, alkatrészeket, külön adminisztrációt hoznak létre, amikor már ilyen üzemek gazdag tapasztalatokkal, fejlett műszaki színvonalalal telmek. Felőltenesség lenne ezt a végletekig hagyni, utat engedve millió és millió forintot elofolyásnak. Nem a mindenképpen konkurrenskedés a cél, hanem a meglevő létesítmények ésszerűbb, gazdaságosabb kihasználása, ami-re számtalan lehetőség kínálkozik, s inkább összefüzi, semmint elválasztaná a mezőgazdaságtól a gépjávitó állomásokat.

Fölösleges sirámok

Kedvenc témája volt a termelőszövetkezeteknek a siránkozás; most ez nincs, most az nem kapható, rossz az alkatrészellátás. Előfordult valóban nem is egyszerű kérés. No de ennyire? A megyei AGROKER 1962-től 1965-ig összesen 253 millió forint értékű alkatrészt, 571 millió forint értékű gépet kiadott eladásra, sikerrel. A gépjávitó állomásokat kiadásra rendeztek, s ma is rendelkezésükre állnak a gazdaságoknak. Erre az esztendőre nem kevesebb, mint 38 millió forint anyagértékesítési tervek van, az AGROKER-nek pedig 45,5 millió nyitókészlete volt gépekből és elején, az alkatrész-készlete pedig mind minőségben, mind választékban kielégíti az igényeket. Problémákat okoz, hogy a közös gazdaságok a megállapodások ellenére a fizetési határidőket nem tartják meg. Készségtelen az is: a szövetkezetekben felhalmozódó alkatrészek mind a gépjávitó állomásokról, mind az AGROKER-nél készletbevekedéshez vezetnek, ami népgazdasági szinten egyáltalán nem közömbös, hiszen abnormális arányokat — némiképpen eltúlozva — alakíthat ki. Egy figyelemre méltó adat: az AGROKER vevőkörének 35—40 százaléka idegen, más megyékből tevődik ki. Világos tehát, hogy a Csongrád megyei szövetkezetek másodlagos alkatrészt, más megyékből viszont ide kocsikáznak. Drága fuvar ez még a termelőszövetkezeteknek is.

A kecske meg a káposzta

Igen, volt már rá precedens, hogy a kecske is jól lakott és a káposzta is meg-

maradt. Egy kezdeményezés — a normálhoidas javítás. A balástyai Felsőajgonya Tsz-ben jártak jól vele. Eleinte kísérletezett a gazdaság, addig-addig, hogy megsokallották a költségeket. Az egy normálhoidra vetített javítás 52 forintba került. Kötötték egy alkut a gépjávitó állomással, éves átlagban 32 forintot fizetnek, a többi már nem a gazdák dolga. Jól ki-jöttek, mindkét fél megelégedésére. Olyan 25—26 forint lett végül is az egy normálhoidra eső javítási költség. Tudunk olyan termelőszövetkezetet, ahol ez a költség meghaladja a 125 forintot.

Bonyolult, sokágú, sokirányú folyamat ez az időszak, a gépjávitó állomások sem illeszkedtek még bele tökéletesen az új lehetőségekbe, a közös gazdaságokban pedig rendszertelen, több helyen megalapozatlan, szervezettlen az egész ilyen irányú munka, a túlzott önállóságra való törekvés. Tsz-közi vállalkozásban is lehetne eredményesen működtetni gépjávitó üzemet, de a jelenlegi adottságok, különösen Sándorfalván, ezt nem indokolják.

Közös

érdekeltséggel

A lényeg: ne szakadjanak el a mezőgazdaságtól a gépjávitó állomások, találják meg az összehangot, hogy különböző formákban, közös érdekkel együtt munkálkodjanak, jobban és kölcsönösen megelégedve egymással. Továbbra is részét képezze a mezőgazdaság

technikai bázisának, fő feladata a termelőgazdaságok igényének az eddiginél jobb kielégítése legyen. A nagyfokú gépesítés nagyfokú javítással, szolgáltatással jár, s ez kölcsönhatásban áll egymással.

A javítás biztonságát ma a gépjávitó állomások szavatolják. Kinőtték a régi ruhát, az új pedig még nem testhez álló. Veszteséggel, improduktív munkával, felduzzasztott adminisztrációval, alvállalkozásokkal tarkított hónapokat élnek. A munkásoknak fizetés, megélhetés kell, különben a kipróbált gárda hűtlen lesz munkahelyéhez. Nekik mind egy az is, milyen névtábla csúg a kapun, csak boldoguljanak, becsületes kereset-hez jussanak. Ehhez viszont az szükséges, hogy továbblépjének, bátrabban lépjenek, s tegyék érdekeltté a termelőszövetkezeteket is a jobb kapcsolat kialakításában. Számolni mindenütt tudnak, ma már egy nagyüzem a számolásból él. Ha választás elé kerül, nyilván az olcsóbbat, jobbat veszi el, ami nemcsak a népgazdaság érdeke, de önmaga újratemetésének alapfeltétele.

Egyeztetni a célokat és az érdekeket; közelebb kerülni egymáshoz — ez az alap, amire építeni lehet. Az állam végül is nem pénzszák, nem fogja két márékal szórni a milliókat, különösen akkor nem, ha a beruházott, befektetett anyagi, szellemi érték nem hasznosul, bizonyos időn túl elvesztí aktivitását, érdekeltelenséget, termelési problémákat szül. Az új mechanizmus éppen ezért és nem ennek ellenére van.

Sz. Lukács Imre

Merre kormányozzák „Szent Péter hajóját?”

A katolikusokról azt tartják, hogy türelmesek és beletnyugvók. De ez nagyon régi ítélet. Sőt inkább csak — ige. Mert mostanában harcias és praktikus katolikusok is vannak. És bíráló katolikusok. XXIII. János maga adta ehhez az ösztönzést. Am most sok-sok ellenzéki hang jut el a Vatikánba. Különösen a legutóbbi enciklika, a *Humanae vitae* óta. A Vatikán folyosóiról azt az értesítést hozta az Espresso, hogy az üzenetek egyharmada korántsem lelkes. Inkább csalódott, megdöbbent vagy nyíltan szembenálló.

A modernizmus

„hidrája”

Sok ez. Különösen sok a fejelem egyházi méreteihez, szigorához arányítva. És csak sokasodnak az ellenkezések, mert ez a lap is olyan hangokat peng, hogy VI. Pál a konzervatívizmus vezire akarja kormányozni Szent Péter hajóját. Már újabb három vagy négy hasonló hangú pápai dokumentum áll készenlétben... az egyházi modernizmus „hidrája” ellen. S a pápa magatartását az Espresso így minősíti: „VI. Pál a maga Credo-jával és új magatartásával a régi típusú egyházi szellem bástyái mögé vonult vissza, pedig tudja, hogy csak a múlt van vele és nem a jövő.”

Tudja, vagy sem, erről nem jött hivatalos nyilatkozat a Vatikánból. De nemrég olyan hírt kapott föl a fáma, hogy VI. Pál lemond. Egyesek szerint akár egy esztendőn belül

is, más jóslatok még 75 éves korára időzítik ezt az elhatározást. Senki nem erősítette meg és senki sem cáfolta ezt a kőszá hirt. De több külföldi lapban is leírták, mint eshetőséget. Az Europeo például igényként fogalmazta ezt meg egy egyházi tanácskozásról.

„Vonja vissza vagy mondjon le”

A „biztatás” így hangzik a tudósításban: „A német katolikusok 82. kongresszusán napvilágot látott egy manifestum, amely felhívta VI. Pál pápát, hogy vonja vissza a *Humanae vitae* enciklikát vagy mondjon le...”. Mindezenre tény — írja a továbbiakban —, hogy VI. Pál lemondása „hitelt érdemlő források” szerint négy éven belül várható.

Hadd találgassák ezt inkább az egyházi lapok meg a polgári újságok. Mi inkább maradjunk annál a témánál, hogy mi fagyasztotta meg a légkört a XXIII. János örökébe lépett pápa körül saját egyházában. S idézzük újra az Espressót: „Valóban; egy konzervatív fordulat világos jeleinek vagyunk tanúi. A három alapvető dokumentum, amelyekkel VI. Pál pápaságának második ötéztendő időszakát megnyitotta (az új Credo, a *Humanae vitae*, a bogotai beszédek igazi konzervatív eszkaláció megindulását jelezték.”

De ha ilyen törekvései vannak, miért fontolgatná a lemondást? Ezt az ellentmondást mi nem tudjuk fölfejteln. Legfeljebb ismételtlen idézni tudunk rá, újfent nyu-

Szorgalom, tudás

A szocialista munka szőregi üzemében

Varázsa van ennek a viszonylag kicsi üzemnek, mint egy szerény, de sok jó ízléssel berendezett lakásnak. Virágok, rend mindenütt, de nem valamiféle kinosan szigorú parancsolt rend, hanem olyan, amelyikben mindenkinek benne van a saját egyénisége, aki ebbe a környezetbe tartozik. Többször is jártam itt már, s jólesik visszatérni.

Ilyen a Csongrád megyei MÉK szőregi tartósító üze-me. Az első köztöltő alakultak itt évekkel ezelőtt szocialista brigádok, s azóta már négyszer (maj most ötödszörre) nyerték el ezt a szép címet ugyanazok a munkások, főleg asszonyok, lányok. Tán csak a „főnökük” férfi, Faragó Béla üzemvezető. Az együtt-töltött évek eredménye az is, hogy ez az üzem elnyerte a „szocialista munka üze-me” címet is. Örzi ezt a szép nevet most is. Már csaknem bizonyos, hogy szorgalmukkal, lelkes összetartásukkal jövőre is megtartják. A lélektani motívumok helyett hadd válasszam a könnyebb megoldást, hadd mondjam el, hogy a két szocialista brigád — a Hámán Kató és a Kossuth — (e két brigádba tartozik az üzem egész kollektívája), erre az esztendőre 1 millió 687 ezer forint tiszta gazdálkodási eredmény biztosítását vállalta. Ebben már benne volt az a többlet is, amivel a forradalmi jubileumi évfordulóknak akartak emléket állítani, a maguk módján. Lát-szatra egy nagy szám az 1 millió 600 egynéhány ezer forint. De nem lehet azt könnyű szóval elmondani,

mennyi szorgalmat, közös törekvést takar. Különösen nem, ha hozzávesszük, hogy ezt a tervet 12 hónap helyett 8 hónap alatt teljesítették.

Miket gyártanak? Készítenek sok jóízű hordós káposztát, üvegekbe, fóliába csomagolt ecetes uborkát, paprikát, meg mindenféle konzervált zöldségféléket, ami a tartósítás fogalmába illik. Sose gondolunk ezekre a termékekre, amikor az „export”, kerül szóba. Pedig már exportáltak a németeknek savanyú káposztát is, megkóstolták gyártmányaikat a jugoszláv kereskedők is, s nyilván nem véletlenül bizonyultak jó vevőknek.

A két szocialista brigád tehát bebizonyította: egyszerű termékekből is lehet valutát csinálni, ha adnak a jó ízlésre és a kifogástalan minőségre. Lehet jó zamatokat, ízeket is exportálni.

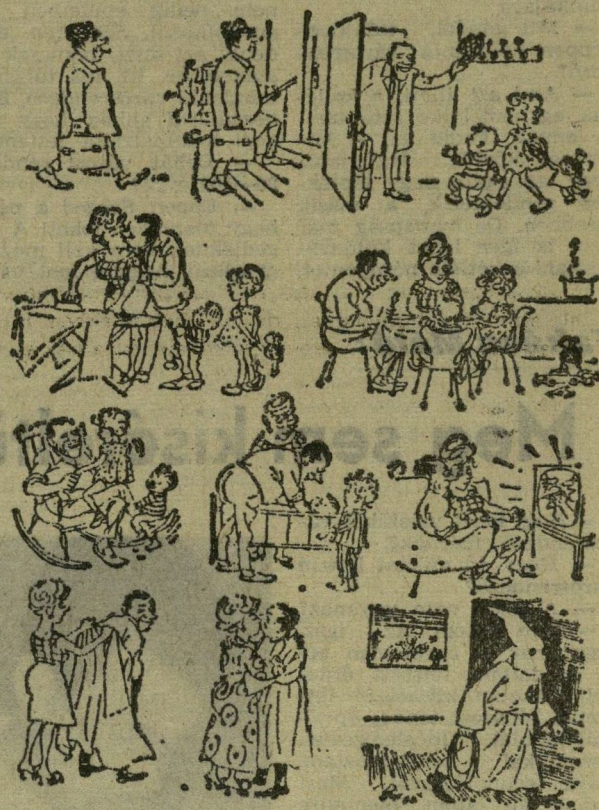
Tapasztaltam, hogy a szó igazi értelmében vett öntudatos emberek dolgoznak itt. Egyéni emberi örömeiket lelik például abban is, hogy üzemük évről évre növekszik méreteiben, kapacitásaiban. (Hol van már a hajdani kidölt-bedölt falu petró-leumgyár.) Legutóbb például az ugyancsak idetartozó kis-üsti pálinkafőző üzemrész

változott meg. Tulajdonképpen nagyobb nem lett, csak sokkal korszerűbb. Például nem főznek többé pálinkát drága importfával. Forró gőz hevíti a barackot a rézűs-tőkben. Minden 30 mázsa gyümölcsre kifőzéséhez 200 forinttal kevesebb értékű fűtőenergiát kell most felhasználni, mint amennyit tavaly ilyenkor kellett. Mit is jelent ez? Egy mázsa anyagból 5—8 liter 50 fokos pálinka lesz.

Hát a fizetések milyenek? Mondhatnám szerények. A női órabér 6 forint, meg 6,20 között mozog, a nehezebb munkát végző férfiaké 6,50 és 7 forint között váltakozik. Csakhogy a munka teljesítményekhez is van kötvé, s mint Faragó Bélától hallottam, a terven felüli teljesítmények révén olykor a 9 forintos órabérátlag is kialakul. Csakhogy az üzemi munkát nem lehet egyedül a boríték-kon keresztül megítélni. A kenyérkereső helyet „fel kell nevelni”, s ha még nagyobb lesz méreteiben és hírnevében is, nagyobb lesz a jövődelem is, amit nyújthat... Azt hiszem, ez az újfajta gyári szemlélet is a szocialista brigádmozgalmal születte.

Csepri József

IGAZI AMERIKAI

Mini-gengszter

Az apja legszívesebben börtönbe dugná, a polgármester teljesen tehetetlen vele szemben és a falu 800 lakosa retteg tőle: Filippo Mondello tízéves kora ellenére hetek óta terrorizálja a Messina közelében levő San Pierro Patti szicíliai község lakóit. A rövidhajú és élénk barna szemű fiú annyira hírhedt a faluban, hogy a nők elfutnak, ha megpillantják. Hosszú bűnlajstromából néhány adat: rendszeresen gyújtogat; megtizedelte a baromfiállományt; patkánymérget szórt a baromfiólakba; a mézárósnál felvágottat és húst lopott; betört a trafikba és cigarettát, ráógumit tulajdonított el.

Kirabolta a falu mosodáját is. Fehér ingeket keresett magának és talált is ilyeneket, ezekben jár most ünnepi alkalmakkor. Több ízben megjelenik a falu kocs-

májában is, s ha a kocsmáros nem vigyáz, Filippo sört és bort visz magával, hogy az italból erőt merítsen új gaztettekhez. Hiába próbálja az apja megfékezni. Filippo egy ízben már bekerült egy nevelőotthonba, de elszökött és visszatért gaztettei színhelyére.

Az újságírók és a folyóiratok érdeklődését is felkeltette San Pierre Patti község minigengszter problémája. Sőt, már a televízió is bekapcsolódott. Filippo Mondello egy interjú során büszkén kijelentette: „Ravaszabb és bátrabb vagyok, mint James Bond. Két bandám van, az egyik itt San Piero Pattiban és a másik a szomszédos faluban.” Az utánpótlás-bandavezért falujában fagyalttal és borral próbálják megvesztegetni, hogy legalább néha egy pár napig maradjon nyugton.